

לז:

עין משפט  
נר מצוה

**נ** ו א מ״י פ״א מהל' רוח  
 וסמית' נפש הלנה ד  
 סתה לאחור קפא;  
**נ** ב ד מ״י פ״ה שס הל'  
 א סתה לאחור קסב;  
**נ** ג ד מ״י פ״ו סל' ח  
 סתה עשין עח;  
**ס** ד מ״י פ״ז סל' ד  
 סתהדור' פלדו ד סתה  
 עשין עק;  
**ס** ה מ״י פ״ח סל' ח  
 רוחה הלנה ד סתה  
 עשין עק;  
**ס** ו מ״י פ״ח סל' ח  
 עשין הל' יג סתה  
 עשין קסח;  
**ס** ז מ״י פ״ח סל' ח  
 טוקי משה הל' ד סתה  
 עשין טז;

מוסף רש"י

[illegible]

**וְחָדָא** במיתה ובפיקות. ורבנן מלקות וממון ומיתה ומלקות  
תריביה נפקי מכדי רשעו דמשמע אס נתחייב כדאי  
מלקות מיתה או ממון משום רשעו אחת אחת מחייבו ואשכח דסמיך  
מלקות ארבעים יכנו לא יסיף מ"מ אין לנו לומר דילקה ולא ימות  
במזע שוקה ורשע משלם דלחגורו  
ואחגור דפרקין בהנשרפים (ספרי  
דף פ"א. וס' ואשכ' דגבי ממון ומלקות  
אחרינן דנדון בהמון אפילו ממונא  
קולא הסך משום דהסך רחמנא  
אחגורו) **לֹא** תשקו בגוניה מיניה  
ותפסריה בגוניה. קשה לרשב"א  
דל"ל קרא מחנא דכי חזקיה נפקא  
למלא חילתך בין שוגג למודד וכי היכי  
דמודד למלא חילתך מיניה מחנא  
ותפסריה נפקא חזק שוגג לא תשקול  
מיניה ממונא ותפסריה מגלות ואומר  
ד"י דלא שייך לאקושי שוגג למודד כי  
הכי גוונא מיהא שאין פדיון עינים שזה  
הפדיון של מיד לפוטרו מיתה ופדיון  
של שוגג לפוטרו מגלות:

**יִצְחָק ב** נמצא ההורג. צפירוש החומש פ"ה ה' דרשה ה' ויחיה ים לקיים פירוש דה' סוגיא בשמעתא דמוקמינן ואתה תבער אתה שופכי דמים לעגלה ערופה אחת כמאן אמר חזק חמור דכמוח בפרק ד' מיתות (ספ דף נ"ז): דלמאן דלמר חזק סקל יליף סייף בוראח מנקוס יתוס הלכך לדידה איתמר ואתה תבער לעגלה ערופה העגלה ואח"כ נמצא ההורג וקולא דלפאן לא יסופר דרשין ליה גלגל דנבא <sup>א</sup> כהרס דכריתות (דף י"ז).

דמיתין עגלה ערופה א"ע שער יתוס ע' עליה: **מה** דה' בקופין ויספול עורה. וא"ת ממול עורה מגנן יתוס וערפו חמיר דמשמע עורה ממש יתוס חמור אלף למ"ד חזק קל כ"י: יתוס לומר דכ"פ עגלה ערופה (וטעם דף מו): גמר עריפה עריפה מחטאת הניקין: **הוקשו** שופכי דמים כ"ב. הוה מצי למימר הניחא למ"ד חמור אלף למ"ד חזק קל כ"י: **ברור** 15 מיתה יפה. ומהאי טעמא לא הוה שטמנין מן ההורג דאש יתקב סכין בלבו ויגזי נמי מיתה יפה: **לפי** שטמנין שומתים בידים שטמנים. דכתיב וגם בעליו יומת דע"כ אלף ביד אלף קאמר דכתיב מיתת יומת ההכנה רוצח הוא וגזי' ע' מיתה אחת הורגו כ"י אלף ודא ביד שטמין ודף עג גב דדרשין מיתה כפ"ס דסנהדרין ודף טו. וספ' כמיתת בעלים כן מיתת השבור היינו מדכתיב יומת ולא חמיר יומתות וכו' כולה לכי ואלא דלמאן יתוס כי לכימוח השור יסקל כבעליה וילשמוק אי נמי יתוס כבעליה יומת הלכך שטע מיתה דמתי: **יבול** אף ביד ארם כן. יש מיתה דהיינו צדי למילא מיתה ביד אלף מיתה ביד אלף

שמים סנותריך מהר"ם כיון דליתקש מימת שור למימת צעלים  
**מיתות** קלות שניתן שגגתו **לכפרה** גנין פי' בקושת' כיון עובד  
 מימתו שגגתו לכפרה ע"י גלות וקשה דל"י למסקתא אמר  
 סגי דחד לדרך עמיה וחד לדרך ירידה שניתן שגגתו לכפרה דהיי"ו  
 שניתן שגגתו לכפרה ע"י ממון או פי' קרבן אבל רוצה לא ניחא  
 מימות חמורות שלא ניתן שגגתו לכפרה ע"י קרבן דהיי"ו כל מימות  
 ואמרו ומקלל אביו ואמו וגו' נפש ומנדף אילנות דרכן דלמרי  
 שפרט מנהגם שאין זו מעשה ויראה ומימות קלות שגגתו עובד כוכבים  
 נשמת מיתתו גדל תקח כופר ומתהם שמעיתן כל מימות חמורות ו  
 דאיטריך תרי קראי למימות חמורות חד לדרך עלייה שלא ניתן ש  
 קשה לרש"י דמאי איטריך קרא למימי מימות קלות כיון עובד  
 יצחק ומיך דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה לשעמיה דל

## אלו נערות פרק שלישי כתובות

לא תקחו כופר. משמע נמי אם תהרגו לא תעשנו ממון: דאמר ר' יוחנן. שניה הוא דמטיין לאו לאשמעין דלא תעביד ביה חרתי אלא לאשמעין בחיוב מיתה לבד שגל יסרה בממון: לא תקחו כופר לנפ. קא ק"ד לא תעביד ביה חרתי אלא כשגג גלות ממון: ולכרי דאי אשמעין מויד.

ללא ליפוקו נפשיה בממון הוה אמינא  
מסו דחמיר איסוריה מכלל בשוגג  
ליפוקו נפשיה בממון מכלל ואי  
אשמיני שוגג. דמשום דלזין בגלותו  
איבד נשמה להכי לא לפטריה בממון  
אלא לנילי. **ככל מיד.** מסו איבד  
נשמה אימור ינשקול ממנוה ונקיס  
נפשו בישאלי. **כי אט דרס שופיו.**

וְלֹא בִצְרוּן מִמּוֹן לָמֶה לִּי מֵלֶךְ חֲקוּן  
סוֹפֵר נִפְקָא: **שְׁאֵין פּוֹטְרִין אוֹסוֹ.** וְלֹמַר  
כִּזְכֹּר וְתִכְסֹּפֶר וְעוֹדוֹ פֶּסֶק שֶׁהֵבֵר  
מִכְפָּרָה עַל הַפֶּסֶק: **וְהָיָה כִּסְכֵּר.** עֲבָרָה  
עֲרִיפָה חָבִיב: **מִיּוֹסֵי וְסִי.** כְּבִיּוֹר וְזֶכֶר  
הַסִּמְנִינִים שִׁמּוֹת מֵהֶרֶ: **כֵּל חֶרֶס וְגו'.**  
מִשְׁמַע עַל חִיבֵי מִיּוֹת כְּמוֹ זִכְרָה  
לְאֵלֹהִים יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת כג): **עֲרֻכּוֹ עֲלֵי.**  
וְאֵשׁ"כֵּן שֶׁעָרָךְ חָסֵם לִי דִמְיוֹ אֵלֶּם  
שֵׁיט לֹא אִמֵּר כְּלוֹס דִּמְעָתִי קָרָא  
הִכָּל. וְהָיָה חָסֵם לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ הוּא: **שְׁדִמְיוֹ**  
**קֻצְוִין.** חֲבוּרָה לְפִי שֵׁיט וְלֹא דִמְיוֹ  
לְאִמֵּר דִּמְיוֹ עֲלֵי דִמְיוֹס אִין לִי לְכָל  
עֵדֶךְ יֵי לִי לְמוֹמָחִין בִּדְרֵי שְׁמִי.  
כְּגוֹן מִי שֶׁהֵרָג שׂוֹרֵי אֶת הַנֶּפֶשׁ  
דְּכִסְבִּי בִּיה "יוֹמֵת" וְלֹא מִיּוֹת בִּית דִּין  
נִדְּבָקָל לִן בְּסִנְהֶדְרִין (דף קט): מוֹת  
יוֹמֵת הַכְּסֵר רֹאחַ הוּא"כֵּן עַל לְרִצְחוֹ  
אֶתֶּה הוֹרֵגוּ וְאִי אֶתֶּה הוֹרֵגוּ עַל  
לְרִצְחֵם שׂוֹרֵי וְהָיָה יוֹמֵת בִּדְרֵי שְׁמִי:  
יִכּוֹל אֶף. חִיבֵי מִיּוֹת בִּ"ד יִפְדּוּ  
בְּמִמּוֹן: **חֶרֶס שֶׁן אֶלֶס.** אֶרֶס  
שְׁמִיּוֹת: **חֶרֶס: כָּל מִיּוֹת חֲמוּרוֹת**  
**שֶׁלָּא יִסְנֶה שְׁנֵגָן לִכְפָּרָה.** כִּיּוֹן  
קִדְּקָל לֹא פִּרִּישׁ כֵּל מִיּוֹת מִשְׁמִיךְ אִי  
שְׁדִיִּת חֲמוּרָא לֹא מִמּוֹת מִגִּלּוֹ  
מִיּוֹת חֲמוּרָא וְזֵלֵי יִכְסּוּ כְּגוֹן  
הַעֲשֵׂה חֲבוּרָה בְּחִיּוֹ אִוּ גִּיבֵג נֶפֶשׁ  
מִיִּשְׂרָאֵל שְׁאֵין כְּפָרָה לְחֻבּוֹהַ בְּשִׁגְגָתוֹ  
שְׁאֵין כִּרְתּ מְדוּוֹת דְּלִיחִיב חֲטָאָה  
בְּשִׁגְגָתוֹ: **מִיּוֹסֵי קֻצְוִים.** הִיטוֹ כֵּן  
מִיּוֹת הַחֲמוּרוֹת בֵּין כִּרְתּ עַל זְדוּוֹת בִּלָּא  
הִתְרָאָה יֵשׁ כְּפָרָה בְּשִׁגְגָתָה בְּחֲטָאָה  
כְּגוֹן עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְשִׁבְתָּ וְעֵרִיּוֹת  
אִ"ר רֹאחַ שֵׁיט כְּפָרָה לְשִׁגְגָתוֹ בְּגִלּוֹת:  
וְלֹא מִיּוֹלָא. מִשְׁמַע לֵה מֵלֶךְ חֲקוּן סוֹפֵר  
הָא גְבִי רֹאחַ חֲכִימָא וְיִתְנֶה כְּפָרָה  
לְשִׁגְגָתוֹ וְשִׁמְעִין קָרָא שֶׁלָּא יִצִּיל אֶת  
עַלְמּוֹ בְּמִמּוֹן וְלֹמֶה לִי חוֹ לִי חֶרֶס:  
הִי

לא ניתנה שגגתן לכפרה מיתות קלות שניתנה שגגתן  
 ׀ ולא מומילא מלא תקחו כופר שמעת מינה לא תשקול  
 ׀ כל חרם ל"ל אמר רמי בר חמא איצטריך ס"ד אימנא  
 הני

י"ב נמי מיחא בעלים בידי אדם למיחא בעלים שעל ידי שור:  
ובינים ושבת וגילוי עריות שנינא שגגתא לכפרה ע"י קרנן וכן רוצא  
למיערין חרס וכל חרס ולא תקחו ג' קראי בלל תקחו כופר ובחמור  
במפתח קלות לפי' לכן נראה מיתוות קלות לא חשיב אלא הכור  
זו לכפרה ע"י ממון אלא על ידי גלות וה"ל נדרימא אין לי אלא  
אין בהן כרת כגון מסית ומדיח ונציא השקר חקן ממלא ומכה אצוי  
מיתות (דף ג:) דלון מציא קרנן על שגגתו דחייב לעשה בשגגה  
וצא לעריות דיש בהן כרת ומציא קרנן על שגגתו שפירן ולא ממילא  
אין לי קרא למיתות מיתות אכל למיתות קלות ודאי קרנן קרא ומשי  
זו לכפרה כלל אחד לדרך ירידה שנינא שגגתו לכפרה על ידי גלות  
וכיבס ושבת ועריות דמה שייך שם כופר למ"ד כופר היינו דמי  
בפרק שור שנגח ד' וה' (נ"ק מ.) וגמל פטיון נפשו דמי מוקי:  
ה"י

מסורת הש"ס

(א) ב"ק סג. (ב) ודמקאן  
תמנא דני חקיקה דלא  
תקלקל פני שונא למידי לחמי  
דמידי הפסח דמידי לחמי  
קרא לא תשקול מיניה  
תמנא ומוציא. (ג)  
(ג) סוטה מז. (ד) פסחדרין  
נב. (ה) שס ודף נא.  
פסחים עה. (ו) ב"ק נא. סוטה  
מז. (ז) פסחין ו. (ח) שמות  
כא. (ט) וכו' (פסחדרין  
נב.) (י) שו"ת חו"ס לעיל לה.  
ד"ה וז"ל. (י"א) מ"א ליכתוב  
ובם כעלוי יומת וז"ל.  
(י"ב) וכו'.

תורה אור השלם

1. ולא תקחו כפר לפני  
רצח אדם הורג רשע  
למות בו חוק יחיד:
2. בכפרו כל  
זולא תקח כפר לנפש  
אלי עני מקלטו לשוב  
לחבתו בארץ עד מות  
השבת בכפרו כל  
זולא תחזיקו את  
הרצח אשר אדם את  
האדם ואת יחיתו את  
הארץ ולא יאריך אל  
השבת אשר יקח כפר  
אם כפר שם:
3. בכפרו כל  
זולא תחבר רצח  
הקרי מקלטו כי תחשב  
הקרי בעניו:
4. רבויים את  
5. ולא תקח אל תנור  
את בני עמך ואחבת  
לרצח סכור אל יח  
יקראו יח יח
6. כל רצח אשר יח  
מו לא יאריך אל יפרד מות  
יחיתו יח יח יח יח
7. את כפר פושע כל  
את כפר פושע כל  
אשר יחיתו יח יח
8. שנות אל